

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2022 m. rugsėjo 29 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Įsisteigimo laisvė ir laisvė teikti paslaugas – Draudimo bendroji rinka – Direktyva 2002/92/EB – Sąvoka „draudimo tarpininkas“ – Draudimo tarpininkavimo veikla – Direktyva (ES) 2016/97 – Draudimo produktų platinimo veikla – Šių direktyvų taikymo sritis – Prisijungimas prie kolektyvinio draudimo – Su draudimo sutartimi susijusių teisių pasibaigimas – Draudimo išmokos ligos ar nelaimingo atsitikimo užsienyje atveju – Atlyginimas, kurį prie sutarties prisijungęs asmuo moka už įsigytą draudimo apsaugą – Vartotojų apsauga – Vienodas požiūris į draudimo tarpininkus“

Byloje C-633/20

dėl *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija) 2020 m. spalio 15 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2020 m. lapkričio 25 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV

prieš

TC Medical Air ambulance Agency GmbH

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Arabadjiev, pirmosios kolegijos teisėjo pareigas einantis Teisingumo Teismo pirmininkas K. Lenaerts, teisėjai L. Bay Larsen (pranešėjas), pirmininko pavaduotojas P. G. Xuereb ir A. Kumin,

generalinis advokatas M. Szpunar,

posėdžio sekretorė M. Krausenböck, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2022 m. sausio 12 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Bundesverband der Verbraucherzentralen und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV*, atstovaujamos J. Kummer ir P. Wassermann, *Rechtsanwälte*,

* Proceso kalba: vokiečių k..

- *TC Medical Air Ambulance Agency GmbH*, atstovaujamos B. Ackermann, *Rechtsanwältin*,
- Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos J. Möller ir P.-L. Krüger,
- Čekijos vyriausybės, atstovaujamos J. Očková ir M. Smolek ir J. Vlácil,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos F. Subrani, *avvocata dello Stato*,
- Europos Komisijos, atstovaujamos D. Triantafyllou ir H. Tserepa-Lacombe,

susipažinęs su 2022 m. kovo 24 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2002 m. gruodžio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/92/EB dėl draudimo tarpininkavimo (OL L 9, 2003, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 4 t., p. 330), iš dalies pakeistos 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/65/ES (OL L 173, 2014, p. 349) (toliau – Direktyva 2002/92), 2 straipsnio 3 ir 5 punktų, taip pat dėl 2016 m. sausio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/97 dėl draudimo produktų platinimo (OL L 26, 2016, p. 19), iš dalies pakeistos 2018 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/411 (OL L 76, 2018, p. 28) (toliau – Direktyva 2016/97), 2 straipsnio 1 dalies 1, 3 ir 8 punktų išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Bundesverband der Verbraucherzentrale und Verbraucherverbände – Verbraucherzentrale Bundesverband eV* (Vartotojų asociacijų federacija, Vokietija) ir *TC Medical Air ambulance Agency GmbH* ginčą dėl tariamos draudimo tarpininkavimo veiklos, kurią pastaroji vykdo neturėdama leidimo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2002/92

- 3 Direktyvos 2002/92 8, 9 ir 11 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:
 - „(8) Todėl nacionalinių nuostatų dėl profesinių ir registracijos reikalavimų asmenims, kurie pradeda ir vykdo draudimo tarpininkavimo veiklą, derinimas gali būti naudingas ir vienos bendros finansinių paslaugų rinkos sukūrimui, ir klientų apsaugos šioje srityje stiprinimui.
 - (9) Draudimo produktus gali platinti įvairūs asmenys ar institucijos, pavyzdžiui, agentai, brokeriai ir bankų draudimo operatoriai; vienodas požiūris į operatorius ir kliento apsaugą yra būtinas, kad visi minėti asmenys ar institucijos būtų šios direktyvos subjektai.

<...>

(11) Ši direktyva turėtų būti taikoma asmenims, kurie užsiima draudimo tarpininkavimo paslaugų teikimu tretiesiems asmenims gaudami už tai atlygį, kuris gali būti piniginio pobūdžio, arba gaudami kitokią sutartinę nuo atlikto darbo priklausančią ekonominę naudą.“

4 Šios direktyvos 1 straipsnio „Taikymo sritis“ 1 dalyje buvo numatyta:

„Ši direktyva nustato fizinių ir juridinių asmenų, įsteigtų valstybėje narėje arba norinčių ten įsisteigti, draudimo ir perdraudimo tarpininkavimo veiklos pradėjimą ir vykdymą.“

5 Minėtos direktyvos 2 straipsnyje „Sąvokų apibrėžimai“ buvo nustatyta:

„Šioje direktyvoje:

<...>

3) „draudimo tarpininkavimas“ – veikla, susijusi su supažindinimu su galimybe sudaryti draudimo sutartis, pasiūlymu sudaryti draudimo sutartis ar kitu draudimo sutarčių parengiamuoju darbu, taip pat veikla, susijusi su draudimo sutarčių sudarymu arba pagalba administruojant ar vykdant tokias sutartis, visų pirma pateikus reikalavimą išmokėti draudimo išmoką.

Išskyrus šios direktyvos IIIA skyriuje numatytus atvejus, jei tą veiklą vykdo draudimo įmonė arba draudimo įmonės darbuotojas, veikiantis tos draudimo įmonės atsakomybe, ji nėra laikoma draudimo tarpininkavimu ar draudimo produktų platinimu.

<...>

<...>

5) „draudimo tarpininkas“ – bet kuris fizinis ir juridinis asmuo, kuris pradeda ir vykdo draudimo tarpininkavimo veiklą, gaudamas už tai atlygį.

<...>“

6 Šios direktyvos 3 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje buvo numatyta:

„Draudimo ir perdraudimo tarpininkai registruojasi savo buveinės valstybės narės kompetentingoje institucijoje, kaip apibrėžta 7 straipsnio 2 dalyje.“

Direktyva 2016/97

7 Direktyvos 2016/97 5–7, 10 ir 16 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:

„(5) draudimo produktus gali platinti įvairūs asmenys ar institucijos <...>. Vienodas požiūris į operatorius ir kliento apsaugą reikalauja, kad visiems tiems asmenims ar institucijoms būtų taikoma ši direktyva;

- (6) vartotojams, nepaisant skirtingų platinimo kanalų, turi būti taikoma tokio paties lygio apsauga. Siekiant vartotojams užtikrinti vienodo lygio apsaugos taikymą ir kad vartotojai galėtų pasinaudoti palyginamais standartais, ypač informacijos atskleidimo srityje, svarbu platintojams sukurti vienodas sąlygas;
- (7) taikant Direktyvą [2002/92] paaiškėjo, kad tam tikras jos nuostatas būtina patikslinti, siekiant sudaryti palankias sąlygas draudimo platinimo veiklos vykdymui, ir kad vartotojų apsaugos tikslais būtina išplėsti tos direktyvos taikymo sritį į ją įtraukiant visus draudimo produktų pardavimo atvejus. <...>

<...>

- (10) <...> Todėl tikslinga sustiprinti klientų pasitikėjimą ir labiau suvienodinti draudimo produktų platinimo reguliavimą siekiant užtikrinti tinkamą klientų apsaugos lygį visoje Sąjungoje. Direktyvoje 2002/92/EB numatytas vartotojų apsaugos lygis turėtų būti padidintas, kad sumažėtų skirtingų nacionalinių priemonių poreikis. <...>

<...>

- (16) ši direktyva turėtų užtikrinti, kad būtų taikoma vienodo lygio vartotojų apsauga ir visi vartotojai galėtų naudotis palyginamais standartais. Ši direktyva turėtų skatinti vienodas veiklos sąlygas ir tarpininkų konkurenciją vienodomis sąlygomis, nesvarbu, ar jie priklauso draudimo įmonei, ar ne. Vartotojams naudinga, jei parduodami draudimo produktai platinami skirtingais kanalais ir tarpininkai su draudimo įmonėmis bendradarbiauja skirtingais būdais su sąlyga, kad jie taiko panašias vartotojų apsaugos taisykles. Įgyvendindamos šią direktyvą valstybės narės turėtų atsižvelgti į tokias priežastis[.]“

8 Šios direktyvos 1 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Šia direktyva nustatomos draudimo ir perdraudimo produktų platinimo veiklos pradėjimo ir vykdymo Sąjungoje taisyklės.“

9 Minėtos direktyvos 2 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Šioje direktyvoje:

- 1. draudimo produktų platinimas – veikla, susijusi su konsultavimu dėl galimybės sudaryti draudimo sutartis, siūlymu sudaryti draudimo sutartis ar kitu su draudimo sutarčių sudarymu susijusiu parengiamuoju darbu, veikla, susijusi su draudimo sutarčių sudarymu arba pagalba administruojant ir vykdant tokias sutartis, visų pirma pateikus reikalavimą išmokėti draudimo išmoką, įskaitant informacijos apie vieną ar daugiau draudimo sutarčių teikimą pagal kriterijus, kuriuos klientas pasirinko naudodamasis interneto svetaine arba kitomis priemonėmis, ir draudimo produktų sąrašo pagal rangą sudarymą, įskaitant kainų ir produktų palyginimą, arba nuolaidos taikymą draudimo sutarties kainai, kai klientas gali tiesiogiai ar netiesiogiai sudaryti draudimo sutartį naudodamasis interneto svetaine arba kitomis priemonėmis;

<...>

3. draudimo tarpininkas – bet kuris fizinis ar juridinis asmuo, išskyrus draudimo ar perdraudimo įmonę ar jų darbuotojus ir papildomos draudimo veiklos tarpininką, kuris pradeda vykdyti ar vykdo draudimo produktų platinimo veiklą ir už tai gauna atlygį;

<...>

8. draudimo produktų platintojas – bet kuris draudimo tarpininkas, papildomos draudimo veiklos tarpininkas ar draudimo įmonė;

9. atlygis – bet kokie už draudimo produktų platinimo veiklą siūlomi ar mokami komisiniai, mokestis ar bet koks kitas apmokėjimo būdas, įskaitant bet kokios rūšies ekonominę naudą ar bet kokią kitą finansinį ar nefinansinį pranašumą ar paskatą;

<...>“

10. Tos pačios direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Draudimo, perdraudimo ir papildomos draudimo veiklos tarpininkai registruojami savo buveinės valstybės narės kompetentingoje institucijoje.

<...>“

11. Direktyvos 2016/97 44 straipsnyje nustatyta:

„Direktyva [2002/92], iš dalies pakeista šios direktyvos II priedo A dalyje išvardytomis direktyvomis, panaikinama nuo 2018 m. spalio 1 d., nedarant poveikio valstybių narių pareigoms, susijusioms su direktyvų perkėlimo į nacionalinę teisę terminais, nustatytais šios direktyvos II priedo B dalyje.

Nuorodos į panaikintą direktyvą laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir skaitomos pagal III priede pateiktą atitikties lentelę.“

Vokietijos teisė

12. Pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos *Gewerbeordnung* (Pramonės, prekybos ir amatininkų profesinės veiklos kodeksas, toliau – *GewO*) 34d straipsnio 1 dalyje buvo nustatyta, kad asmuo, ketinantis veikti kaip profesionalus tarpininkas (draudimo brokeris ar draudimo agentas), siekdamas sudaryti draudimo sutartis (draudimo tarpininkas), turėjo gauti kompetentingų prekybos ir pramonės rūmų leidimą, kuriame turėjo būti nurodyta, ar jis išduodamas draudimo brokeriui, ar draudimo agentui.

13. Pagal nuo 2018 m. vasario 23 d. taikytinos redakcijos *GewO* 34d straipsnio 1 dalies pirmą sakinį asmuo, kuris nori tapti profesionaliu tarpininku ir sudarinėti draudimo ar perdraudimo sutartis (draudimo tarpininkas), turi gauti kompetentingų prekybos ir pramonės rūmų leidimą.

14. Nuo 2018 m. vasario 23 d. taikytinos redakcijos *GewO* 34d straipsnio 1 dalies antro sakinio 1 ir 2 punktuose nurodyta, kad draudimo tarpininkas yra asmuo, kuris, būdamas vienos ar kelių draudimo bendrovių arba draudimo agento draudimo agentas, yra įgaliotas atstovauti draudimo agentui arba sudaryti draudimo sutartis arba kuris, kaip draudimo brokeris, tarpininkauja sudarant ar sudaro draudimo sutartis atstovaujamojo vardu, tačiau neįgaliotas draudimo įmonės ar draudimo agento.

- 15 Pagal to paties 34d straipsnio redakciją, galiojusią tiek iki, tiek ir po 2018 m. vasario 23 d., pagal GewO 34d straipsnio 1 dalį leidimą gavęs asmuo turi būti įrašytas į tarpininkų registrą.

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

- 16 Atsakovė pagrindinėje byloje patiki reklamos paslaugų įmonėms naudojantis išnešiojamąją reklama siūlyti vartotojams už atlygį prisijungti prie kolektyvinės draudimo sutarties.
- 17 Šiuo tikslu ji su *W. Versicherungs-AG* sudarė kolektyvinio draudimo sutartį, apimančią draudimą nuo ligos ir nelaimingų atsitikimų kelionių į užsienį atveju, taip pat repatrijavimo užsienyje ir nacionalinėje teritorijoje išlaidų padengimą.
- 18 Atsakovė pagrindinėje byloje, kuri, neginčijama, veikia kaip draudėja, moka draudimo bendrovei mokėtinas įmokas.
- 19 Be to, ji susijusi sutartiniais santykiais su bendrove *F. r. AG*, kuri, padedama savo medicinos personalo ir orlaivio, už atlygį teikia paslaugas, kurias sudaro, pirma, repatrijavimo organizavimas ir vykdymas ligos ar nelaimingo atsitikimo užsienyje atveju ir, antra, galimybės pasinaudoti „skubios pagalbos centro“ bendruoju telefonu organizavimas.
- 20 Atsakovės pagrindinėje byloje klientai, pasirašę jos sudarytą kolektyvinio draudimo sutartį, moka jai mokestį ir mainais už tai įgyja teisę į įvairias išmokas ligos ar nelaimingo atsitikimo užsienyje atveju, kurios apima išlaidų, susijusių su medicininiu gydymu, greitosios pagalbos transportu, reikalingo transporto organizavimu ir vežimu bei skubios pagalbos centro telefono linijos veikimu, kompensavimą.
- 21 Draudimo paslaugos atsakovės pagrindinėje byloje klientams teikiamos, be kita ko, atsakovei perleidžiant savo klientams kolektyvinio draudimo reikalavimus.
- 22 Kaip matyti iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, atsakovės pagrindinėje byloje veikla nesiekia sudaryti draudimo sutarties, ja siekiama tik leisti vartotojams prisijungti prie jos sudaryto kolektyvinio draudimo ir suteikti jiems galimybę pasinaudoti šio draudimo apimamomis paslaugomis.
- 23 Nei atsakovė pagrindinėje byloje, nei reklamos paslaugas teikiančios įmonės, su kuriomis ji bendradarbiauja, neturi nacionalinėje teisėje numatyto leidimo vykdyti draudimo tarpininkavimo veiklą.
- 24 Manydama, kad atsakovės pagrindinėje byloje veikla atitinka draudimo tarpininko veiklą, todėl ji turi kreiptis dėl tokio leidimo, ieškovė pagrindinėje byloje kreipėsi į *Landgericht Koblenz* (Koblenco apygardos teismas, Vokietija) su ieškiniu dėl šios veiklos nutraukimo.
- 25 Šis teismas šį ieškinį patenkino.
- 26 Atsakovė pagrindinėje byloje apskundė *Landgericht Koblenz* (Koblenco apygardos teismas) sprendimą *Oberlandesgericht Koblenz* (Koblenco aukštesnysis apygardos teismas, Vokietija); šis teismas panaikino minėtą sprendimą, manydamas, kad ji negali būti laikoma draudimo tarpininke, kaip tai suprantama pagal pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos GewO 34d straipsnio 1 dalį.

- 27 Gavęs kasacinį skundą, *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas, Vokietija) mano, kad pagrindinės bylos sprendimas priklauso nuo to, ar atsakovė pagrindinėje byloje turi būti laikoma draudimo tarpininke, kaip tai suprantama pagal direktyvas 2002/92 ir 2016/97.
- 28 Tokiomis aplinkybėmis *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar įmonė, kuri kaip draudėja su draudimo įmone savo klientų naudai yra sudariusi kolektyvinio sveikatos draudimo kelionės metu bei parvežimo iš užsienio ir šalies viduje išlaidų draudimo sutartį, platina vartotojams siūlymus dėl prisijungimo prie draudimo sutarties, suteikiančios teisę į draudimo išmokas ligos ar nelaimingo atsitikimo užsienyje atveju, ir iš prisijungusių asmenų gauna atlygį už įsigytą draudimą, yra draudimo tarpininkė, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2002/92/EB 2 straipsnio 3 ir 5 punktus bei Direktyvos 2016/97 2 straipsnio 1 dalies 1, 3 ir 8 punktus?“

Dėl prejudicinio klausimo

- 29 Savo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2002/92 2 straipsnio 3 ir 5 punktai ir Direktyvos 2016/97 2 straipsnio 1 dalies 1, 3 ir 8 punktai turi būti aiškinami taip, kad sąvoka „draudimo tarpininkas“, taigi ir sąvoka „draudimo produktų platintojas“, kaip tai suprantama pagal šias nuostatas, apima juridinį asmenį, kurio veikla – siūlyti savo klientams galimybę už jų mokamą atlygį savanoriškai prisijungti prie kolektyvinio draudimo sutarties, kurią jis prieš tai sudarė su draudimo bendrove, dėl ko šie klientai įgyja teisę į draudimo išmokas, pirmiausia ligos ar nelaimingo atsitikimo užsienyje atveju.
- 30 Pirmiausia reikia priminti, kad, kaip matyti iš Direktyvos 2016/97 44 straipsnio pirmos pastraipos, Direktyva 2002/92 buvo panaikinta nuo 2018 m. spalio 1 d. Vis dėlto iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad, siekdamas priimti sprendimą dėl reikalavimo atsakovei pagrindinėje byloje nutraukti veiklą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas šią veiklą turi išnagrinėti atsižvelgdamas tiek į klostantis pagrindinės bylos aplinkybės galiojusias Sąjungos teisės nuostatas, tiek į nuostatas, galiosiančias tuo metu, kai šis teismas priims sprendimą dėl šio reikalavimo. Iš to išplaukia, kad į pateiktą klausimą reikia atsakyti atsižvelgiant į šias dvi direktyvas.
- 31 Kaip matyti iš Direktyvos 2002/92 1 straipsnio 1 dalies ir Direktyvos 2016/97 1 straipsnio 1 dalies, šiose direktyvose nustatytos taisyklės, susijusios atitinkamai su draudimo ir perdraudimo tarpininkavimo veiklos pradėjimu ir draudimo ir perdraudimo produktų platinimo vykdymu Sąjungoje.
- 32 Direktyvos 2002/92 2 straipsnio 3 punkto pirmoje pastraipoje draudimo tarpininkavimas apibrėžtas kaip veikla, susijusi su supažindinimu su galimybe sudaryti draudimo sutartis, pasiūlymu sudaryti draudimo sutartis ar kitu draudimo sutarčių parengiamuoju darbu, taip pat veikla, susijusi su draudimo sutarčių sudarymu arba pagalba administruojant ar vykdant tokias sutartis, visų pirma pateikus reikalavimą išmokėti draudimo išmoką.
- 33 Be to, šios direktyvos 2 straipsnio 5 punkte draudimo tarpininkas apibrėžiamas kaip bet kuris fizinis ir juridinis asmuo, kuris pradeda ir vykdo draudimo tarpininkavimo veiklą, gaudamas už tai atlygį.

- 34 Pagal minėtos direktyvos 11 konstatuojamąją dalį šis atlygis gali būti piniginis arba bet kokia kita sutarta ekonominė nauda, susijusi su suteikta paslauga.
- 35 Savo ruožtu Direktyvos 2016/97 2 straipsnio 1 dalies 1 punkte sąvoka draudimo produktų platinimas apibrėžiama kaip bet kokia veikla, susijusi su konsultavimu dėl galimybės sudaryti draudimo sutartis, siūlymu sudaryti draudimo sutartis ar kitu su draudimo sutarčių sudarymu susijusiu parengiamuoju darbu, veikla, susijusi su draudimo sutarčių sudarymu arba pagalba administruojant ir vykdant tokias sutartis, visų pirma pateikus reikalavimą išmokėti draudimo išmoką.
- 36 Šios direktyvos 2 straipsnio 1 dalies 3 punkte sąvoka „draudimo tarpininkas“ apibrėžta kaip bet kuris fizinis ar juridinis asmuo, išskyrus draudimo ar perdraudimo įmonę ar jų darbuotojus ir papildomos draudimo veiklos tarpininką, kuris pradeda vykdyti ar vykdo draudimo produktų platinimo veiklą ir už tai gauna atlygį.
- 37 Minėtos direktyvos 2 straipsnio 1 dalies 8 punkte draudimo produktų platintojas apibrėžiamas kaip „bet kuris draudimo tarpininkas, papildomos draudimo veiklos tarpininkas ar draudimo įmonė“.
- 38 Sąvoka „atlygis“ apibrėžta Direktyvos 2016/97 2 straipsnio 1 dalies 9 punkte kaip bet kokie už draudimo produktų platinimo veiklą siūlomi ar mokami komisiniai, mokestis ar bet koks kitas apmokėjimo būdas, įskaitant bet kokios rūšies ekonominę naudą ar bet kokią kitą finansinį ar nefinansinį pranašumą ar paskatą.
- 39 Siekiant nustatyti, ar juridinis asmuo, kaip atsakovė pagrindinėje byloje, patenka į sąvokos „draudimo tarpininkas“, taigi ir sąvokos „draudimo produktų platintojas“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2002/92 2 straipsnio 5 punktą ir Direktyvos 2016/97 2 straipsnio 1 dalies 3 ir 8 punktus, taikymo sritį, nes ji vykdo veiklą, nurodytą pirmosios direktyvos 2 straipsnio 3 punkto pirmoje pastraipoje ir antrosios direktyvos 2 straipsnio 1 dalies 1 punkte, reikia atsižvelgti ne tik į šių nuostatų turinį, bet ir į teisės aktų, kurių dalis jos yra, kontekstą ir jais siekiamus tikslus (šiuo klausimu žr. 2018 m. gegužės 31 d. Sprendimo *Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag ir kt.*, C-542/16, EU:C:2018:369, 39 punktą).
- 40 Visų pirma, kalbant apie Direktyvos 2002/92 2 straipsnio 5 punkto ir Direktyvos 2016/97 2 straipsnio 1 dalies 3 punkto tekstą, reikia pažymėti, kad, pirma, draudimo tarpininkas yra apibrėžtas kaip asmuo, kuris „už atlygį“ pradeda draudimo tarpininkavimo ar draudimo produktų platinimo veiklą arba ją vykdo, ir, antra, „draudimo tarpininko“ sąvoka apibrėžiama nurodant atitinkamai draudimo tarpininkavimo ir draudimo produktų platinimo veiklas, kaip jos pateiktos Direktyvos 2002/92 2 straipsnio 3 dalyje ir Direktyvos 2016/97 2 straipsnio 1 dalies 1 punkte.
- 41 Esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjamoji pagrindinėje byloje, sąlyga, susijusi su atlygiu, turi būti laikoma įvykdyta, nes dėl prisijungus kiekvienam juridinio asmens, kuris prisijungdamas sudarė kolektyvino draudimo sutartį su draudimo bendrove ir kuris šiuo pagrindu moka draudimo įmokas, klientui atliekamo mokėjimo, šis juridinis asmuo gauna naudos. Šiuo atveju atsakovė pagrindinėje byloje už tokį atlygį padeda tretiesiems asmenims, t. y. jos klientams, gauti draudimo apsaugą, numatytą sutartyje, kurią ji sudarė su draudimo bendrove. Šio atlygio perspektyva tokiam juridiniam asmeniui, kaip atsakovė pagrindinėje byloje, yra savarankiškas ekonominis interesas, kuris skiriasi nuo prie sutarties prisijungusių asmenų intereso būti draudžiamiems pagal nagrinėjamą sutartį, ir, atsižvelgiant į neprivalomąjį prisijungimo prie šios sutarties pobūdį, tai

gali paskatinti atsakovę paraginti daug asmenų prie jos prisijungti, o tą, be kita ko, šiuo atveju patvirtina atsakovės pagrindinėje byloje bendradarbiavimas su reklamos paslaugas teikiančiomis įmonėmis, kurios naudodamosi išnešiojamąja reklama siūlo prisijungti prie draudimo sutarties.

- 42 Atsižvelgiant į platų sąvokos „atlygis“ aiškinimą, išplaukiantį tiek iš Direktyvos 2002/92 11 konstatuojamosios dalies, tiek iš Direktyvos 2016/97 2 straipsnio 1 dalies 9 punkto, nesvarbu, kad kiekvieną kartą, kai prisijungiama prie kolektyvinio draudimo sutarties, nariai sumoka šią sutartį su draudimo bendrove sudariusiam juridiniam asmeniui už teises į draudimo išmokas, kurias jiems perleido šis asmuo, o ne draudikas, pavyzdžiui, kaip komisinį mokestį. Be to, tokia aplinkybė nekelia abejonių dėl paties asmens ekonominio intereso, kad jo klientai kuo plačiau dalyvautų šioje sutartyje, kad šie mokėjimai padengtų ar net viršytų įmokų, kurias jis pats moka draudikui pagal tą pačią sutartį, sumą.
- 43 Dėl veiklos rūšių, į kurias daroma nuoroda sąvokos „draudimo tarpininkas“ apibrėžtyse, pateiktose Direktyvos 2002/92 2 straipsnio 5 punkte ir Direktyvos 2016/97 2 straipsnio 1 dalies 3 punkte, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, jog iš to, kad šiose nuostatose išvardytos veiklos rūšys pateikiamos alternatyviai, matyti, kad kiekviena iš jų pati yra draudimo tarpininkavimo veikla. Be to, Teisingumo Teismas patikslino, kad ši veikla formuluojama plačiai ir apima ne tik supažindinimą su galimybe sudaryti ir siūlymą sudaryti draudimo sutartis, bet ir kitą parengiamąjį darbą, kurio tikslas – sudaryti tokias sutartis, ir nurodytų parengiamųjų darbų pobūdis nėra kaip nors apribotas (šiuo klausimu žr. 2018 m. gegužės 31 d. Sprendimo *Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag ir kt.*, C-542/16, EU:C:2018:369, 37 ir 53 punktus).
- 44 Nors Direktyvos 2002/92 2 straipsnio 3 ir 5 punktų ir Direktyvos 2016/97 2 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktų tekste aiškiai neminima veikla, apie kurią kalbama pateiktame klausime, šiose nuostatose apibrėžtos sąvokos turi būti suprantamos kaip apimančios tokią veiklą.
- 45 Šiuo klausimu, kaip, be kita ko, pažymėjo Vokietijos vyriausybė ir Europos Komisija, nesvarbu, kad tokią veiklą, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, vykdančias juridinis asmuo nenori sudaryti draudimo sutarčių, pagal kurias draudėjai siekia gauti draudimo apsaugą mokėdami draudimo įmokas, o nori, kad jo klientai savanoriškai prisijungtų prie kolektyvinio draudimo sutarties, kurią jis anksčiau sudarė su draudiku, kad jo klientams būtų teikiama tokia draudimo apsauga. Iš tiesų tokia veikla yra panaši į draudimo tarpininko ar draudimo produktų platintojo atlygintiną veiklą, kurią vykdydami draudėjai su draudiku sudaro draudimo sutartis, kurių tikslas – sumokant draudimo įmokas apdrausti nuo tam tikrų rizikų.
- 46 Aplinkybė, kad tokią veiklą, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, vykdančias juridinis asmuo pats, kaip draudėjas, yra kolektyvinio draudimo sutarties, prie kurios prisijungti jis skatina savo klientus, šalis, taip pat nėra lemiama. Iš tiesų, kaip ir draudimo produktų platintojo statusas pagal Direktyvos 2016/97 2 straipsnio 1 dalies 8 punktą nėra nesuderinamas su draudiko statusu, draudimo tarpininko, taigi ir draudimo produktų platintojo, statusas nėra nesuderinamas su draudėjo statusu (šiuo klausimu žr. 2022 m. vasario 24 d. Sprendimo *A ir kt. (Draudimo sutartys „unit-linked“)*, C-143/20 ir C-213/20, EU:C:2022:118, 87 ir 88 punktus).
- 47 Be to, kalbant apie aiškinamų nuostatų kontekstą, iš Direktyvos 2002/92 9 konstatuojamosios dalies ir Direktyvos 2016/97 5 konstatuojamosios dalies matyti, kad draudimo produktus gali platinti įvairių rūšių asmenys ar įstaigos ir kad, siekiant užtikrinti vienodas sąlygas ūkio subjektams ir vartotojų apsaugą, būtina, kad šios direktyvos būtų taikomos visiems tokiems asmenims ar įstaigoms.

- 48 Be to, kaip matyti iš Direktyvos 2016/97 7 konstatuojamosios dalies, dėl tam tikrų Direktyvos 2002/92 nuostatų netikslumų jos taikymo sritis Direktyva 2016/92 buvo išplėsta įtraukiant visus draudimo produktų pardavimo atvejus.
- 49 Kaip nurodyta Direktyvos 2016/97 6 ir 16 konstatuojamosiose dalyse, vartotojams turėtų būti taikomas toks pats apsaugos lygis, nepaisant skirtingų platinimo kanalų. Kaip matyti ir iš šios direktyvos 16 konstatuojamosios dalies, vartotojai gali turėti naudos dėl to, kad draudimo produktai platinami skirtingais kanalais ir tarpininkai su draudimo įmonėmis bendradarbiauja skirtingais būdais, su sąlyga, kad šie subjektai privalo taikyti panašias vartotojų apsaugos taisykles dėl priežasčių, taip pat susijusių su būtinybe nustatyti vienodas konkurencijos sąlygas tarp visų draudimo tarpininkų ir draudimo produktų platintojų.
- 50 Atsižvelgiant į šias aplinkybes ir į tai, kas nurodyta šio sprendimo 41, 42, 45 ir 46 punktuose, Direktyvos 2002/92 2 straipsnio 3 ir 5 punktuose ir Direktyvos 2016/97 2 straipsnio 1 dalies 1, 3 ir 8 punktuose esančios sąvokos turi būti aiškinamos taip, kad jos apima juridinį asmenį, kuris užsiima tokia veikla, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje.
- 51 Galiausiai toks aiškinimas atitinka šiomis direktyvomis siekiamus tikslus.
- 52 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, kaip iš esmės matyti iš Direktyvos 2002/92 8 ir 9 konstatuojamųjų dalių, jos tikslas, be kita ko, yra užtikrinti vienodą visų draudimo tarpininkų kategorijų vertinimą ir pagerinti vartotojų apsaugą draudimo srityje (šiuo klausimu žr. 2013 m. spalio 17 d. Sprendimo *EEAE ir kt.*, C-555/11, EU:C:2013:668, 27 ir 29 punktus). Šių tikslų dar labiau siekiama Direktyva 2016/97, kaip matyti, be kita ko, iš jos 5, 7, 10 ir 16 konstatuojamųjų dalių.
- 53 Į šių direktyvų taikymo sritį įtraukus asmenis, kurie veikia draudimo rinkoje pagal ekonominį modelį, kaip antai nurodytą pateiktame klausime, skatinama įgyvendinti šiuos du tikslus.
- 54 Iš tiesų, viena vertus, įtraukus į šią taikymo sritį tokius asmenis, kurių veikla, kaip matyti iš šio sprendimo 41, 42 ir 45 punktų, yra panaši į draudimo tarpininkavimo ar draudimo produktų platinimo veiklą, kaip tai suprantama pagal minėtas direktyvas, išvengiama to, kad būtų pažeistas tikslas užtikrinti vienodą požiūrį į visų draudimo produktų tarpininkų ir platintojų kategorijas, minėtas šio sprendimo 52 punkte nurodytose tų pačių direktyvų konstatuojamosiose dalyse.
- 55 Taigi, kadangi ankstesniame punkte minėta veikla yra panaši, Direktyvoje 2002/92 ir Direktyvoje 2016/97, kuriomis, be kita ko, siekiama užtikrinti, kad draudimo tarpininkai būtų patikimi ir turėtų patirtį draudimo tarpininkavimo ir konsultavimo srityje, numatytos pareigos gauti leidimą ir būti įregistruotiems turi būti vienodai taikomos šią veiklą vykdančiams ūkio subjektams.
- 56 Kita vertus, į direktyvų 2002/92 ir 2016/97 taikymo sritį įtraukiant juridinius asmenis, vykdančius pateiktame klausime nurodytą veiklą, taip įpareigojant juos laikytis šiose direktyvose numatytų taisyklių, įgyvendinamas tikslas pagerinti vartotojų apsaugą draudimo srityje.
- 57 Iš tiesų, kaip išvados 83 ir 84 punktuose pažymėjo generalinis advokatas, siekiant garantuoti, kad draudimo tarpininko veikla užtikrintų tinkamą vartotojų apsaugos lygį, šis tarpininkas pagal minėtas direktyvas privalo laikytis, be kita ko, profesinio, finansinio ir organizacinio pobūdžio

reikalavimų, elgesio taisyklių, kuriomis siekiama užkirsti kelią interesų konfliktui, kylančiam iš galimų šio tarpininko ryšių su atitinkamu draudiku, taip pat vartotojų informavimo ir konsultavimo pareigų.

- 58 Kaip pažymėjo ieškovas pagrindinėje byloje, šis vartotojų apsaugos poreikis yra toks pat svarbus juridiniam asmeniui, kuris, pasitelkdamas tokį ekonominį modelį, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, skatina juos prisijungti prie kolektyvinio draudimo sutarties, sudarytos su draudiku, kaip ir draudimo tarpininkui ar draudimo produktų platintojui, kurie, sudarydami su vartotojais draudimo sutartis, vykdo atlygintiną veiklą.
- 59 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktą klausimą reikia atsakyti taip: Direktyvos 2002/92 2 straipsnio 3 ir 5 punktai ir Direktyvos 2016/97 2 straipsnio 1 dalies 1, 3 ir 8 punktai turi būti aiškinami taip, kad sąvoka „draudimo tarpininkas“, taigi ir sąvoka „draudimo produktų platintojas“, kaip tai suprantama pagal šias nuostatas, apima juridinį asmenį, kurio veikla – siūlyti savo klientams galimybę už jų mokamą atlygį savanoriškai prisijungti prie kolektyvinio draudimo sutarties, kurią jis prieš tai sudarė su draudimo bendrove, dėl ko šie klientai įgyja teisę į draudimo išmokas, pirmiausia ligos ar nelaimingo atsitikimo užsienyje atveju.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 60 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

2002 m. gruodžio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/92/EB dėl draudimo tarpininkavimo, iš dalies pakeistos 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/65/ES, 2 straipsnio 3 ir 5 punktai ir 2016 m. sausio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2016/97 dėl draudimo produktų platinimo, iš dalies pakeistos 2018 m. kovo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/411, 2 straipsnio 1 dalies 1, 3 ir 8 punktai

turi būti aiškinami taip:

sąvoka „draudimo tarpininkas“, taigi ir sąvoka „draudimo produktų platintojas“, kaip tai suprantama pagal šias nuostatas, apima juridinį asmenį, kurio veikla – siūlyti savo klientams galimybę už jų mokamą atlygį savanoriškai prisijungti prie kolektyvinio draudimo sutarties, kurią jis prieš tai sudarė su draudimo bendrove, dėl ko šie klientai įgyja teisę į draudimo išmokas, pirmiausia ligos ar nelaimingo atsitikimo užsienyje atveju.

Parašai.